2021. ožujak 25

P9_TA(2021)0096

Utjecaj morskog otpada na ribarstvo

Rezolucija Europskog parlamenta od 25. ožujka 2021. o utjecaju morskog otpada na ribarstvo (2019/2160(INI))

(2021/C 494/02)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2020. naslovljenu „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo: Za čišću i konkurentniju Europu” (COM(2020)0098),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020)0381),

— uzimajući u obzir Izvješće Komisije od 23. ožujka 2020. o provedbi Komunikacije Komisije o jačem i obnovljenom strateškom partnerstvu s najudaljenijim regijama EU-a (COM(2020)0104),

— uzimajući u obzir članak 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

— uzimajući u obzir Direktivu 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu ([1]) (Direktiva o odgovornosti za okoliš),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda ([2]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore ([3]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike ([4]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) ([5]),

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenoga 2009. o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike ([6]) (Uredba o kontroli ribarstva),

— uzimajući u obzir Direktivu 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica ([7]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici ([8]),

([1]) SL L 143, 30.4.2004., str. 56.
([2]) SL L 135, 30.5.1991., str. 40.
([3]) SL L 206, 22.7.1992., str. 7.
([4]) SL L 327, 22.12.2000., str. 1.
([5]) SL L 164, 25.6.2008., str. 19.
([6]) SL L 343, 22.12.2009., str. 1.
([7]) SL L 20, 26.1.2010., str. 7.
([8]) SL L 354, 28.12.2013., str. 22.

2021. ožujak 25

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) ([9]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja ([10]) (Direktiva o prostornom planiranju morskog područja),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2015/720 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje ([11]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada ([12]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu ([13]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu ([14]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvat isporuke brodskog otpada ([15]),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš ([16]),

— uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030. i njegove ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj održivog razvoja br. 14: „očuvati i održivo iskorištavati oceane, mora i morske resurse u cilju održivog razvoja”,

— uzimajući u obzir izvješće Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) iz 2005. naslovljeno „Morski otpad – analitički pregled”,

— uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o sprečavanju onečišćenja mora s brodova (MARPOL) koju je 1973. donijela Međunarodna pomorska organizacija (IMO), uključujući njezin Prilog V. koji je stupio na snagu 31. prosinca 1988.,

— uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš iz listopada 2020. naslovljeno „Stanje prirode u EU-u – rezultati izvješćivanja u skladu s direktivama o prirodi 2013. – 2018.”,

— uzimajući u obzir rezultate projekta „Borba protiv morskog otpada na području Atlantika” (CleanAtlantic), koji se financira iz programa EU-a Interreg za područje Atlantika,

— uzimajući u obzir Dobrovoljne smjernice Organizacije za hranu i poljoprivredu UN-a za označivanje ribolovnog alata, koje je Odbor za ribarstvo usvojio u srpnju 2018.,

— uzimajući u obzir Akcijski plan IMO-a za rješavanje problema morskog plastičnog otpada s brodova,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 19. studenog 2019. o oceanima i morima, u kojima se razmatra sastavljanje međunarodnog sporazuma za rješavanje problema onečišćenja plastikom,

— uzimajući u obzir Konvenciju o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija), Konvenciju o zaštiti Crnog mora od onečišćenja (Konvencija iz Bukurešta), Konvenciju o zaštiti morskog okoliša Baltičkog mora (Helsinška konvencija) i Konvenciju o zaštiti morskog okoliša sjeveroistočnog Atlantika (konvencija OSPAR),

— uzimajući u obzir Regionalni plan upravljanja morskim otpadom u Sredozemlju,

---

([9]) SL L 149, 20.5.2014., str. 1.
([10]) SL L 257, 28.8.2014., str. 135.
([11]) SL L 115, 6.5.2015., str. 11.
([12]) SL L 150, 14.6.2018., str. 100.
([13]) SL L 150, 14.6.2018., str. 109.
([14]) SL L 150, 14.6.2018., str. 141.
([15]) SL L 151, 7.6.2019., str. 116.
([16]) SL L 155, 12.6.2019., str. 1.

2021. ožujak 25

— uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju UN-a o promjeni klime (UNFCCC) i njezin Kyotski protokol te Pariški sporazum,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o biološkoj raznolikosti,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravu mora (UNCLOS) koju je donijela Opća skupština UN-a 16. studenoga 1973.,

— uzimajući u obzir izvješće o globalnoj procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava koje je 31. svibnja 2019. objavila Međuvladina znanstveno-politička platforma za biološku raznolikost i usluge ekosustava (IBPES),

— uzimajući u obzir ministarsku izjavu ministara okoliša, pomorskog gospodarstva, poljoprivrede i ribarstva država članica Baltičkog mora i povjerenika za okoliš, oceane i ribarstvo od 28. rujna 2020.,

— uzimajući u obzir izvješće naslovljeno „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters" (Misija Morska zvijezda 2030.: obnavljanje naših oceana i mora) koje je 22. rujna 2020. objavio Komisijin Odbor za misiju za zdrave oceane, mora te obalne i unutarnje vode,

— uzimajući u obzir posebno izvješće Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) pod nazivom „Globalno zatopljenje od 1,5 °C", njegovo peto izvješće o procjeni i objedinjeno izvješće, posebno izvješće o klimatskim promjenama i tlu te posebno izvješće o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o sprečavanju onečišćenja mora potapanjem otpadnih i drugih tvari iz 1972.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. listopada 2017. o primjeni Direktive o odgovornosti za okoliš ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2018. o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu ([18]),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 4. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ([21]),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A9-0030/2021),

A. budući da morski otpad koji pronalazimo na plažama, obalama, priobalnim područjima i na površini vode zapravo prikriva pojavu znatno raširenijeg onečišćenja u vodenom stupcu, ali i na morskom dnu; budući da taj otpad najvećim dijelom potječe od aktivnosti na kopnu (80 %), ali i od aktivnosti na moru, gdje je došlo do znatnog povećanja prometa velikih plovila koja nisu namijenjena za ribolov;

B. budući da morski otpad znači sav otpad koji je namjerno ili nenamjerno dospio u morski okoliš i koji se utvrđuje prema veličini (od nanotpada i mikrootpada do megaotpada) i prirodi (kontejneri, glomazni otpad na dnu oceana, plastika, ribolovni alat, djelomično potopljene morske olupine, opasan otpad poput eksploziva i drugih ostataka rata, tekstilna vlakna, mikroplastika itd.);

C. budući da 70 % morskog otpada koji dospije u more završi na morskom dnu te da ukupna masa otpada koji pluta na površini čini samo 1 % plastike u oceanima; budući da se prema najnovijim znanstvenim istraživanjima razina onečišćenja plastikom u oceanima uvelike podcjenjuje te da je naše znanje iz područja oceanografije i dalje manjkavo; budući da je istraživanje o širenju morskog otpada u oceanu od ključne važnosti za bolje razumijevanje razmjera onečišćenja mora;

([17]) SL C 346, 27.9.2018., str. 184.
([18]) SL C 433, 23.12.2019., str. 136.
([19]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0343.
([20]) Usvojeni tekstovi P9_TA(2019)0078.
([21]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0005.

D. budući da je svjetski ocean neprekinuto vodno tijelo, čije je dobro stanje okoliša ključno za osiguranje njegove otpornosti i kontinuiranog pružanja usluga ekosustava kao što su apsorpcija CO_2 i proizvodnja kisika te budući da bi svaka promjena u morskim i obalnim ekosustavima mogla oslabiti njegovu ulogu regulatora klime; budući da morski otpad predstavlja opasnost za budućnost sektora ribarstva općenito jer samo čist, zdrav, produktivan i biološki raznolik obalni i morski okoliš može zadovoljiti dugoročne potrebe ljudi općenito, a posebno ribara, uzgajivača školjki i ribarskih zajednica;

E. budući da je morski otpad globalni izazov jer ne poznaje granice te ga struje i vjetar nose na velike udaljenosti diljem svijeta, što utječe na područja i sektore koji su daleko od njegova izvora i nisu odgovorni za njegovo stvaranje; budući da se diljem svijeta velike količine otpada i dalje ispuštaju izravno u more; budući da se u pogledu onečišćenja mora primijeniti holistički pristup podupiranjem djelovanja na svim razinama, od lokalne do međunarodne;

F. budući da meteorološke pojave dodatno pogoršavaju onečišćenje oceana i mora plastičnim morskim otpadom, a posebno mikroplastikom, jer omogućuju širenje mikroplastike zrakom, kišom i snijegom te tako doprinose onečišćenju okoliša koji je prethodno bio netaknut kao što su visoki vrhovi, Antarktik te čak i okoliš izvan polarnog kruga;

G. budući da se svaki dan u Sredozemno more ispušta 730 tona otpada; budući da prema izvješću Svjetskog fonda za prirodu (WWF) iz lipnja 2019. svake godine 11 200 tona plastike ispuštene u okoliš dospijeva u Sredozemno more; budući da se svake godine u Sredozemno more ispušta količina plastičnog otpada jednaka onoj koju bi istovarilo 66 000 smetlarskih vozila; budući da mikroplastika u Sredozemlju dostiže rekordnu koncentraciju od 1,25 milijuna komadića po km^2; budući da čestice male veličine čine oko 90 % ukupne količine plastike koja pluta u Sredozemnom moru, što znači oko 280 milijardi čestica plutajuće mikroplastike; budući da prosječni potrošač sredozemnih školjkaša godišnje u prosjeku proguta 11 000 komadića plastike; budući da je zbog toga Sredozemlje jedno od najonečišćenijih mora na svijetu;

H. budući da je najbolji način za smanjenje količine morskog plastičnog otpada smanjiti i izbjegavati njegovu proizvodnju te se orijentirati na recikliranje i ponovnu upotrebu materijala i proizvoda;

I. budući da morski otpad predstavlja površinu na koju se mogu pričvrstiti mnogi organizmi i bakterije, što olakšava uvođenje invazivnih vrsta koje mogu promijeniti ravnotežu morskih ekosustava i da bakterije na morskom otpadu može progutati i morska fauna kad otpad zamijeni za hranu;

J. budući da morski otpad ima negativne morfološke učinke, posebno na otocima;

K. budući da se morski otpad gomila posebno oko malih udaljenih otoka i obalnih područja; budući da se u najudaljenijim regijama i prekomorskim zemljama i teritorijima nalazi 80 % europske morske biološke raznolikosti; budući da se njihova gospodarstva u velikoj mjeri temelje na ribarstvu i turizmu;

L. budući da širenje morskog otpada diljem svijeta utječe na treće zemlje u razvoju, a posebno na priobalne zajednice koje ovise o ribolovu i pritom nemaju nužno ni mogućnosti niti sredstva da se učinkovito zaštite od tog otpada;

M. budući da je problematika otpada u moru u velikoj mjeri povezana s lošim gospodarenjem otpadom na kopnu, na primjer u vodotocima i rijekama, lošim gospodarenjem otpadnim vodama, nadzemnim ilegalnim odlagalištima otpada u blizini vodotoka, pojavama poput bacanja otpada u okoliš i otjecanja vode nakon oluja i kiša te bacanja snijega nakupljenog na ulicama ili pločnicima izravno u more;

N. budući da difuzno onečišćenje, kao što su pročišćene ili nepročišćene otpadne vode koje mogu sadržavati kemikalije ili farmaceutski otpad, odnosno oborinske vode ili vode koje nastaju istjecanjem iz urbanih ili poljoprivrednih područja, na primjer ispuštanje dušika i fosfora, ugrožava morski okoliš zbog eutrofikacije nastale zbog visokih koncentracija hranjivih tvari, što u konačnici može dovesti do hipoksije morskog dna i povećanja „mrtvih područja”, čiji se broj od 1950. udeseterostručio, prekomjerno povećati prisutnost cijanobakterija, doprinijeti pojavi zelenih i crvenih algi te znatno kontaminirati morsku floru i faunu;

O. budući da loše upravljanje kanalizacijskom mrežom predstavlja rizik za uzgajivače u akvakulturi i uzgajivače kamenica jer kvaliteta njihovih proizvoda može biti ugrožena zbog prisutnosti virusa i bakterija kao što je norovirus, što može dovesti do privremene zabrane prodaje i distribucije njihovih proizvoda ako oni nisu više prikladni za prehranu;

2021. ožujak 25

P. budući da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 pokazala kako zbog lošeg gospodarenja otpadom na kopnu može brzo doći do novih valova onečišćenja mora, posebno zbog korištenja proizvoda za jednokratnu upotrebu kao što su kirurške maske i rukavice;

Q. budući da velik dio plastike i mikroplastike u moru dolazi iz kopnenih izvora;

R. budući da velika količina plastike u moru znatno utječe i na ribolov, a taj je učinak još veći i skuplji u slučaju malog ribolova;

S. budući da je prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO) duhanski otpad po količini najraširenija vrsta otpada na svijetu; budući da su prema američkoj nevladinoj organizaciji za očuvanje oceana „Ocean Conservancy" opušci cigareta prvi među deset najčešće sakupljenih predmeta u međunarodnim akcijama čišćenja plaža; budući da je potrebno 12 godina za razgradnju jednog opuška koji sadrži gotovo 4 000 kemikalija; budući da svaki opušak koji završi u oceanima i rijekama onečisti 500 litara vode;

T. budući da prisutnost morskog otpada ozbiljno ugrožava otpornost i produktivnost morskih ekosustava, posebno onih najugroženijih, koji su već izloženi mnogim kumulativnim pritiscima, kao što su klimatske promjene, onečišćenje, nezakoniti, neprijavljeni i neregulirani ribolov (ribolov NNN), prekomjerni izlov i povećanje aktivnosti poput pomorskog prometa i turizma;

U. budući da povećani pritisci na morske ekosustave dovode do smanjenja biološke raznolikosti i gušenja bentičkih organizama te povećavaju rizik od širenja bolesti zbog prisutnosti patogena prouzročenih nakupljanjem morskog otpada na morskom dnu;

V. budući da, iako se EU sve više usredotočuje na rješavanje pitanja ribolovnog alata koji je izgubljen ili ostavljen u moru, neki ribolovni alat koji je ostavljen, izgubljen ili na drugi način odbačen, aktivan je i dalje mjesecima ili čak godinama, kao što pokazuje pojava fantomskih mreža, te bez razlike utječe na svu morsku faunu, uključujući riblje stokove; budući da je ribolov NNN prepoznat kao jedan od glavnih izvora fantomskog ribolovnog alata;

W. budući da zbog opasnosti od davljenja, gušenja, gutanja, ozljeda i kontaminacije morski otpad predstavlja ozbiljnu prijetnju za mnoge morske životinjske vrste, ali i za druge životinjske vrste poput morskih ptica, od kojih su neke već ugrožene ili im prijeti izumiranje;

X. budući da su ribari, uključujući one koji se bave malim ribolovom, i uzgajivači u akvakulturi prvi pogođeni utjecajem morskog otpada koji ozbiljno ugrožava njihove aktivnosti zbog toga što taj otpad može predstavljati prepreku, zaplesti se u ribolovni alat, oštetiti ga, prouzročiti njegov gubitak te blokirati brodske motore i rashladne sustave, ugroziti sigurnost pomoraca na plovilu, stvoriti im dodatan posao jer moraju očistiti alat te stoga dovesti do znatnih gospodarskih gubitaka;

Y. budući da je utjecaj morskog otpada na sektor ribarstva veći u sektoru malog ribolova nego u sektoru industrijskog ribolova jer kod malih plovila češće nastaje šteta koju otpad prouzročuje na propelerima, motorima ili ribolovnom alatu, a i koncentracija morskog otpada veća je u plitkim morskim područjima, u kojima flota za mali ribolov najviše djeluje; budući da morski otpad utječe i na kvalitetu ulova. koji može biti kontaminiran tim otpadom i postati neutrživ, što prouzročuje dodatne financijske gubitke za poduzeća koja se bave ribarstvom i akvakulturom;

Z. budući da je sektor ribarstva već neko vrijeme prva crta obrane od onečišćenja pruozročenog morskim otpadom, iako je to mali doprinos rješavaju tog problema na globalnoj razini, te da ribari i uzgajivači u akvakulturi odavno imaju aktivnu i proaktivnu ulogu u doprinošenju čišćim morima;

AA. budući da prema procjenama morski otpad prouzročuje gubitak prihoda u visini od 1 do 5 % ribarske industrije ([22]);

([22]) „Lost fishing gear: a trap for our ocean" (Izgubljeni ribolovni alat: zamka za naš ocean), Europska komisija.

AB. budući da se samo 1,5 % ([23]) ribolovnog alata reciklira i da je hitno potrebno pružiti odgovarajuću gospodarsku potporu za prikupljanje, recikliranje i popravak svog ribolovnog alata; budući da bi taj sektor mogao imati koristi od novih gospodarskih prilika sudjelovanjem u kružnom gospodarstvu koje se temelji na pametnom dizajnu, istraživanju i inovacijama;

AC. budući da ribari koji tijekom ribolovnih aktivnosti slučajno izlovljeni otpad donose na kopno te kampanje za prikupljanje morskog otpada doprinose smanjenju problema morskog otpada, od čega korist ima cijela zajednica;

AD. budući da su izravni troškovi zbrinjavanja morskog otpada vrlo često pokriveni, što nije slučaj za troškove rada, troškove koji proizlaze iz nedostatka prostora na plovilima i troškove povezane sa štetom na ribolovnim alatima i motorima;

AE. budući da se od ribara i uzgajivača u akvakulturi ne može očekivati da prikupljaju morski otpad bez odgovarajućeg mehanizma naknade za njihove napore; budući da se procjenjuje da bi do 80 % ribara bilo spremno sudjelovati u programima prikupljanja morskog otpada kad bi se uspostavili mehanizmi potpore ([24]);

AF. budući da ribari i udruge ribara već rade na prikupljanju morskog otpada te da postoje rješenja za njegovu oporabu, posebno kad je riječ o otpadu iz ribolova;

AG. budući da plavo gospodarstvo, za koje se očekuje da će se do 2030. udvostručiti, predstavlja stvarnu priliku za održivi razvoj pomorskih i obalnih aktivnosti, posebno jer se temelji na razvoju infrastrukture s pozitivnim učincima, kao što su umjetni grebeni i druge inovacije kojima se promiče učinak grebena i rezervata, čime se može doprinijeti obnovi ekosustava;

AH. budući da EU nastoji promicati integrirani pristup morskim aktivnostima i da se pitanje morskog otpada mora rješavati tako da se u većoj mjeri u obzir uzme prostorna dimenzija pomorskih i obalnih aktivnosti te obalne zajednice i ribari uključe u borbu protiv morskog otpada kako bi se uvažile posebne značajke lokalnih zajednica jer se ribolovne aktivnosti uglavnom odvijaju u obalnim područjima;

AI. budući da degradacija morskih i obalnih ekosustava, među ostalim i zbog morskog otpada, predstavlja rizik za sve gospodarske subjekte koji djeluju u obalnim područjima te stoga ugrožava održivost, trajnost i privlačnost obalnih zajednica;

Poboljšati i povećati učinkovitost zakonodavnog okvira i upravljanja u području morskog otpada

1. naglašava da su očuvanje zdravlja morskih ekosustava i borba protiv morskog otpada pitanja uključena u brojne postojeće zakone te da će se samo integriranim i dosljednim pristupom europskim ciljevima omogućiti poboljšanje postojećeg zakonodavnog okvira i bolje razumijevanje opsega kumulativnih pritisaka; naglašava da je potrebno preispitati integriranu pomorsku politiku EU-a kako bi se uspostavio više strateški okvir, među ostalim o morskom otpadu, koji bi obuhvaćao različite zakone u vezi s otpadom i morskim okolišem;

2. naglašava da je potrebno ojačati komunikaciju i koordinaciju između država članica i morskih bazena kako bi se osigurao integrirani pristup koji će ribarskim plovilima omogućiti iskrcavanje morskog otpada u bilo kojoj luci u Uniji; u tom pogledu apelira na države članice da odmah i bez odgode provedu Direktivu (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvat isporuke brodskog otpada ([25]), u tom kontekstu poziva Komisiju da predstavi provedbene akte u kojima se utvrđuju kriteriji prihvatljivosti za smanjenje naknade za „zelene brodove" te da osmisli odgovarajuće poticaje za isporuku prikupljenog otpada na obalu, uključujući odgovarajući mehanizam naknade za napore ribara i metodološke kriterije za izračun obujma i količine pasivno ulovljenog otpada, kako bi se brzo mogli provesti ciljevi smanjenja morskog otpada utvrđeni u Direktivi;

([23]) „Lost fishing gear: a trap for our ocean" (Izgubljeni ribolovni alat: zamka za naš ocean), Europska komisija.
([24]) https://cetmar.org/resultados-cleanatlantic/
([25]) SL L 151, 7.6.2019., str. 116.

2021. ožujak 25

3. naglašava da je potrebno poboljšati europski zakonodavni okvir kako bi se smanjili financijski troškovi za ribare koji tijekom ribolova slučajno izlove morski otpad i izbjeglo suočavanje tih ribara s prekomjernim birokratskim opterećenjem; nadalje naglašava da bi se u zakonodavstvu o morskom otpadu više pozornosti trebalo posvetiti socijalnoj dimenziji tog problema;

4. podsjeća na hitnu potrebu za jačanjem pomorske vizije u novim strategijama Europske unije, posebno u europskom zelenom planu, strategiji za biološku raznolikost i strategiji „od polja do stola”;

5. preporučuje jačanje odredbi Okvirne direktive o pomorskoj strategiji usklađivanjem pokazatelja dobrog stanja okoliša, posebno onih povezanih s deskriptorom 10. „morski otpad”;

6. poziva Komisiju da proširi Okvirnu direktivu o pomorskoj strategiji na najudaljenije regije;

7. poziva na jačanje okvira Direktive o prostornom planiranju morskog područja kako bi se u obzir uzela prostorna dimenzija borbe protiv morskog otpada;

8. podsjeća da se problem morskog otpada ne može učinkovito rješavati samo na nacionalnoj razini, već je potrebna suradnja na svim razinama uključujući globalnu, europsku i regionalnu; poziva Komisiju da se u okviru međunarodnih pregovora UN-a o morskoj biološkoj raznolikosti zalaže za ambiciozan model upravljanja koji nadilazi nacionalne jurisdikcije i da sva mora i oceane prizna kao zajedničko dobro kako bi se usvojio novi pristup kojim se individualna i kolektivna odgovornost stavlja iznad tradicionalnih načela slobode ili suverenih prava utvrđenih u pravu mora te da tako osigura da je more zaštićeno, među ostalim i od štetnog učinka morskog otpada;

9. poziva EU da ojača međunarodne inicijative kao što je globalna inicijativa protiv otpada u moru koja je pokrenuta u okviru Programa Ujedinjenih Naroda za zaštitu okoliša (UNEP) kako bi se ostvarili ciljevi održivog razvoja, posebno cilj br. 14. „očuvati i održivo iskorištavati oceane, mora i morske resurse u cilju održivog razvoja”, i cilj br. 12 „odgovorna potrošnja i proizvodnja”;

10. poziva Komisiju i države članice da na skupštini UN-a za okoliš budu glavni zagovaratelji sklapanja ambicioznog i pravno obvezujućeg sporazuma o onečišćenju plastikom kojim bi se obuhvatio cijeli životni ciklus plastike, uključujući zajedničke globalne ciljeve za smanjenje onečišćenja plastikom u moru i viziju prelaska na sigurno, kružno gospodarstvo u području plastike te učinkovito globalno upravljanje izgubljenim ribarskim alatom ili fantomskim alatom, koji predstavlja prijetnju za sve morske aktivnosti i ekosustave diljem svijeta;

11. naglašava da Komisija i države članice trebaju ojačati borbu protiv ribolova NNN, koji po svojoj prirodi zagađuje i doprinosi morskom otpadu i degradaciji morskog okoliša, a posebno zbog nezakonitog odbacivanja ribolovnog alata;

12. naglašava da je u Rezoluciji 2/11 Skupštine UN-a za okoliš u okviru Programa UN-a za okoliš sa sjednice od 26. svibnja 2016. utvrđeno da je prisutnost plastičnog otpada i mikroplastike u morskom okolišu problem od globalnog značaja koji izaziva sve veću zabrinutost, za koji je potrebna reakcija na globalnoj razini kojom će se u obzir uzeti životni ciklus proizvoda;

13. poziva Komisiju i države članice da prema istom vremenskom rasporedu usklade različite pravne akte, kao što su Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji, Direktiva o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš, Direktiva o lučkim uređajima za prihvat ili Okvirna direktiva o pomorskom planiranju, kako bi se poboljšala usklađenost zakonodavstva u tom području;

14. poziva Komisiju da poveća prikupljanje podataka o količini i vrsti otpada u europskim vodama i njegovu učinku na ribolov te da također poveća prikupljanje i usklađivanje podataka o količini, kvantiteti i kvaliteti morskog otpada koji je iskrcan, zbrinut i uključen u recikliranje, posebno u sklopu programa „uklanjanja otpada” (Fishing for Litter, FFL), uključujući volumen, materijale i vrste ulovljenih predmeta; traži da se podaci koje su države članice prikupile o gubitku, stavljanju na tržište i prikupljanju ribolovnog alata i morskog otpada pohrane u bazi podataka za pojedinu zemlju ili morski bazen te da se usklade u jedinstvenom godišnjem izvješću na europskoj razini kako bi se olakšalo utvrđivanje i rješavanje pitanja morskog otpada te osiguralo bolje praćenje i evaluacija;

15. naglašava potrebu za godišnjim kartiranjem morskog otpada prikupljenog u okviru programa „uklanjanja otpada” u vezi s različitim slivnim područjima kako bi se dobili podaci o podrijetlu izlovljenog morskog otpada i ojačale kampanje prikupljanja; naglašava da to mora biti povezano s aktualnim radom na kartiranju; apelira na Komisiju da sastavi godišnje izvješće o količini morskog otpada iskrcanog u lukama u sklopu programa „uklanjanja otpada” koje bi obuhvaćalo volumen, materijale, vrste izlovljenih predmeta;

16. potiče uspostavu mreža za suradnju između vlada država članica, udruga ribara, organizacija radnika, tijela za otpadne vode, obalnih dionika, luka, nevladinih organizacija i regionalnih konvencija kako bi se ojačao pristup odozdo prema gore utemeljen na dijalogu i uključivanju te promicala praktična rješenja za radnike u sektoru ribarstva radi osiguravanja učinkovitije provedbe pravila i odgovarajućih resursa u područjima kao što su prikupljanje, zbrinjavanje i recikliranje morskog otpada;

17. naglašava potrebu za razmjenom najboljih praksi među svim dionicima, uključujući građane pogođene problemom morskog otpada, kako bi se sektor ribarstva potaknuo da doprinese zaštiti morskog okoliša, borbi protiv morskog otpada i tako osigura održivo korištenje njegovih resursa; pozdravlja inicijative kao što je „Plan Marlimpo” (Plan za čisto more), koji je pokrenulo regionalno ministarstvo mora Galicije (Španjolska), kako bi se u obalnim područjima smanjila količina otpada;

18. naglašava da je za poboljšanje i povećanje učinkovitosti zakonodavnog okvira i upravljanja u vezi s prikupljanjem, zbrinjavanjem i recikliranjem morskog otpada ključno promicati veće sudjelovanje subjekata koji rade u sektoru ribarstva te proširiti postojeće projekte za podizanje razine osviještenosti, sprečavanje i osposobljavanje kako bi se osigurala kontinuirana razmjena informacija radi potpore pripremi i ažuriranju relevantnih pravila;

19. poziva sve ostale relevantne dionike, odnosno savjetodavna vijeća za ribarstvo, da učinkovitim i efikasnim mjerama podrže smanjenje morskog otpada; poziva Europsku komisiju i države članice da usvoje Dobrovoljne smjernice Organizacije za hranu i poljoprivredu UN-a za označivanje ribolovnog alata radi promicanja odgovornog upravljanja ribolovnim alatom, poboljšanja rada na utvrđivanju izgubljenog alata i potpore održivosti ribarstva smanjenjem ostavljenog, izgubljenog ili na drugi način odbačenog ribolovnog alata, među ostalim u skladu s odredbama Uredbe o kontroli ribarstva; poziva Komisiju da podrži rad na uvođenju označivanja i prijavljivanja izgubljenog ribolovnog alata u europskim vodama te da u okviru Međunarodne pomorske organizacije uloži napore kako bi se ojačala međunarodna suradnja u vezi sa smanjenjem tog izvora onečišćenja mora plastikom;

20. naglašava da zaštićena morska područja mogu djelovati kao izvrsni laboratoriji za provedbu rješenja za borbu protiv morskog otpada jer omogućuju interakcije između kopnenih i morskih aktivnosti koje treba uzeti u obzir te podupiru suradnju među različitim pomorskim i kopnenim dionicima u pogledu izazova s kojima se suočavaju morski i obalni ekosustavi;

21. naglašava neučinkovitost europske Direktive o odgovornosti za okoliš u pogledu morskog otpada, među ostalim u vezi s njezinim ograničenim područjem primjene i poteškoćama u utvrđivanju onečišćivača i dodjeli odgovornosti; podsjeća da je Europski parlament pozvao na reviziju Direktive o odgovornosti za okoliš u kojoj će se u obzir uzeti ograničenja njezine učinkovitosti;

22. poziva Komisiju i države članice da bolje provedu načelo „onečišćivač plaća”;

Poboljšati istraživanja i saznanja o otpadu u moru

23. apelira na Komisiju da preuzme važnu ulogu u programu Ujedinjenih naroda „Desetljeće znanosti o oceanima” te da podupre digitalizaciju i upotrebu umjetne inteligencije za bolje razumijevanje mora i oceana i utjecaja morskog otpada na njih;

24. naglašava da je zbog nedovoljnog broja dostupnih podataka i studija teško precizno kvantificirati obujam štete koju sektor ribarstva trpi zbog morskog otpada i njegovih negativnih ekonomskih posljedica za ribare; stoga poziva Komisiju i države članice da ojačaju financiranje istraživanja i prikupljanje podataka o količini i različitim vrstama otpada u europskim vodama i njegovu utjecaju na ribarstvo, akvakulturu i ekosustave te da predlože snažne mjere za rješavanje i sprečavanje utjecaja nanoplastike i mikroplastike na ribolovne resurse i ljudsko zdravlje;

2021. ožujak 25

25. podsjeća da se Direktiva o plastici za jednokratnu upotrebu odnosi na otpad koji obično pronalazimo na plažama; potiče Komisiju da ojača postojeće mjere o plastici za jednokratnu upotrebu te da se pritom posebno oslanja se na očekivani rad u vezi s otpadom u vodenom stupcu i na morskom dnu u skladu s Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji i da razmotri postupno ukidanje sveprisutnih kontejnera i ambalaže od polistirena koji se koriste za proizvode ribarstva u skladu s ambicijom da se plastika za jednokratnu upotrebu zamijeni održivim alternativnim rješenjima za okoliš i ribare;

26. poziva Komisiju da slijedi preporuke utvrđene u sklopu Misije morska zvijezda 2030. o borbi protiv morskog otpada, a posebno da ocijeni prijedlog za označivanje ribolovnog alata uz pomoć novih tehnologija geolokacije kako bi se pomoglo u lociranju i prikupljanju izgubljenog alata, ako je to relevantno i moguće; u tom pogledu ističe da bi Komisija trebala poboljšati označivanje ribolovnog alata u skladu s Dobrovoljnim smjernicama Organizacije za hranu i poljoprivredu za označivanje ribolovnog alata i osigurati da ribari i radnici u akvakulturi u toj tranziciji imaju potporu u okviru odgovarajućih programa financiranja;

27. traži da se poboljša izvješćivanje o gubitku ribolovnog alata na moru te naglašava da ono mora obuhvaćati više informacija, kao što su naziv plovila, vrsta korištenog alata, vrijeme i pozicija gubitka, mjere poduzete za njegov pronalazak, kako bi se omogućilo da se prikupljeni podaci učinkovitije koriste za borbu protiv onečišćenja mora transparentnom i boljom razmjenom podataka i najboljih praksi između država članica i agencija EU-a; ističe da je potrebno razviti nove alate za identifikaciju i praćenje ribolovnog alata izgubljenog na moru i bilježenje podataka o morskom otpadu, kao što su elektroničke aplikacije za pomoć ribarima u bilježenju podataka i sustavi za evidentiranje i izvješćivanje o iskrcaju morskog otpada, na primjer korištenjem potvrda o isporuci otpada kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2019/883, kojom se lučki operateri obvezuju da takve potvrde izdaju zapovjednicima plovila;

28. pozdravlja pokretanje europskih projekata kao što je „CleanAtlantic”, koji se financiraju iz programa Unije Interreg za područje Atlantika, čiji je cilj poboljšati znanje i vještine za praćenje, sprečavanje i smanjenje morskog otpada te za podizanje razine osviještenosti o njegovu učinku; potiče 19 partnera iz Irske, Francuske, Španjolske i Portugala, a posebno koordinacijsko tijelo „Centro Tecnolóxico do Mar” iz Španjolske (Cetmar), da nastave s radom i objave rezultate projekta;

29. naglašava da je za pomoć ribarima u njihovim uglavnom dobrovoljnim nastojanjima potrebno osigurati dobro vođenu logistiku kad je riječ o prikupljanju otpada i alata na kraju životnog vijeka; napominje da to uključuje jedinstveno prikupljanje alata na plovilima u vreće ili kontejnere te osiguravanje odgovarajućih objekata u lukama;

Ubrzati razvoj kružnog gospodarstva u sektoru ribarstva i akvakulture

30. naglašava da je za smanjenje utjecaja morskog otpada potrebno ojačati kružno gospodarstvo na kopnu, među ostalim postupnim ukidanjem nepotrebne plastike i ambalaže i pretvaranjem otpada u resurse, te u sektoru ribarstva i akvakulture usvojiti pristup koji se temelji na životnom ciklusu; naglašava da se kružno gospodarstvo u sektoru ribarstva mora razvijati s pomoću veće potpore za pronalazak rješenja, pametno dizajniranje ribolovnog alata i inovacije u pogledu tehnika ribarstva i akvakulture kako bi se smanjilo odlaganje otpada, povećala privlačnost prikupljanja i razvili učinkoviti kanali recikliranja;

31. poziva da se ekološki dizajn ribolovnih alata, koji bi trebali biti praktični, sigurni i troškovno učinkoviti, podupre brzim donošenjem smjernica za izradu usklađenih normi za kružno gospodarstvo u pogledu ribolovnih alata; podupire označivanje materijala koji se upotrebljavaju u ribolovnim alatima s pomoću putovnica za proizvode; podupire promicanje istraživanja i inovacija kojima se nastoje pronaći alternativna rješenja i okolišno prihvatljivi materijali koji će se koristiti u ribolovnim alatima, uključujući polimere; s tim u vezi naglašava da bi se mogli uspostaviti pilot-projekti kako bi se ispitale mogućnosti za smanjenje količine materijala, lakše i brže rastavljanje i testiranje funkcionalnosti alata radi pomoći u tranziciji;

32. naglašava da je važno, kad je riječ o kružnom gospodarstvu za ribolovni alat, da se ribari, sektor ribarstva i akvakulture u cjelini, novoosnovana poduzeća, privatne inicijative i poduzeća, uključujući proizvođače užadi i mreža iz trećih zemalja, u potpunosti uključe u utvrđivanje novih materijala, ekološkog dizajna, dizajna novog ribolovnog alata i recikliranje ribolovnog alata; nadalje, naglašava da je potrebno ojačati model za sinergije između sektora ribarstva i područja istraživanja; u tu svrhu apelira na Komisiju da organizira buduće projekte za kružno gospodarstvo za ribolovni preko postojećih programa financiranja EU-a za istraživanje i inovacije;

33. naglašava da je za ubrzanje razvoja kružnog gospodarstva u sektoru ribarstva i akvakulture ključno planirati buduća zakonodavna rješenja za problem prikupljanja i zbrinjavanja morskog otpada koja će biti povezana s europskim zelenim planom; u tom pogledu apelira na države članice da brzo poduzmu daljnje mjere u vezi s utvrđivanjem nacionalnih minimalnih stopa prikupljanja za ribolovni alat koji sadržava plastiku, kako je dogovoreno u Direktivi o plastici za jednokratnu upotrebu; poziva Komisiju da prati povećava li se zbog tih nacionalnih planova prikupljanje i recikliranje ribolovnog alata u usporedbi s današnjim razinama te da s tim u vezi izradi odgovarajući ambiciozni plan za potporu razvoju kružnog gospodarstva u sektoru ribarstva; ističe da postoji tržište za reciklirani ribolovni alat, zbog čega upotreba recikliranog materijala može postati pravni zahtjev, zajedno s odredbama Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA) o izradi programa za podijeljeno upravljanje, što bi predstavljalo važan poticaj za ribare i način da uvide vrijednost svog doprinosa recikliranju;

34. poziva na korištenje EFPR-a za potporu sektoru ribarstva i akvakulture u prijelazu na održivije materijale, uključujući nabavu novih tehnički učinkovitijih plovila koja manje onečišćuju za male flote za artizanalni ribolov, posebno u najudaljenijim regijama;

35. apelira na Komisiju da stvori poticaje za kružno gospodarstvo u cijelom lancu proizvodnje opreme za ribarstvo i akvakulturu promicanjem istraživanja i podupiranjem poduzeća koja recikliraju i ponovno upotrebljavaju alate; stoga poziva Komisiju da osnuje poseban fond za potporu državama članicama koje uspostavljaju lance proizvodnje za reciklirani i okolišno prihvatljiv alat i pritom koristi resurse poput onih predviđenih u instrumentu „Next Generation EU” i onih koji proizlaze iz poreznih kazni izrečenih nakon postupaka zbog povrede prava protiv država članica;

36. naglašava da i dalje postoje mnoga pitanja i razlike među državama članicama u pogledu lučkih objekata za prihvat unatoč znatnom napretku ostvarenom zahvaljujući stupanju na snagu Direktive (EU) 2019/883; naglašava da je u mnogim lukama Unije ribarima i dalje vrlo teško locirati te objekte, kad oni postoje, a težak im je i pristup tim objektima; naglašava da sve to predstavlja prepreku i odvraća subjekte iz sektora ribarstva od toga da doprinose čišćim morima;

37. podupire razvoj i stvaranje učinkovitih ciklusa recikliranja nadogradnjom infrastrukture za lučke uređaje za prihvat u svim europskim lukama kako bi se poboljšalo odvojeno prikupljanje otpada; stoga naglašava da države članice trebaju uložiti veće napore za nadogradnju lučkih logističkih objekata s pomoću dobro upravljane logistike za prikupljanje otpada i alata na kraju životnog vijeka, jedinstvenog prikupljanja alata na plovilima u vreće ili kontejnere te osiguravanjem odgovarajućih lučkih uređaja kako bi se omogućili odgovarajući objekti za prihvat i skladištenje prikupljenog izgubljenog ribolovnog alata i morskog otpada, dovoljno prostora za odvojeno skladištenje različitih vrsta morskog otpada, dovoljno osoblja za pravilnu i sigurnu obradu iskrcanog otpada i opremanje svih plovila spremnicima za prikupljanje morskog otpada; poziva na povećanje privlačnosti akcija prikupljanja poduzimanjem mjera koje obuhvaćaju programe nagrađivanja i inicijative, kao što su financijski poticaji, kako bi se pružila potpora ribarima i uzgajivačima u akvakulturi u prikupljanju, zbrinjavanju i recikliranju otpada izlovljenog iz mora i donošenju svog ribolovnog alata ili alata za akvakulturu na kraju životnog vijeka natrag u luke;

Programi za gospodarenje i prikupljanje morskog otpada

38. poziva Komisiju da na razini EU-a izradi akcijski plan za borbu protiv bacanja otpada u hidrosferu Unije smanjenjem količine otpada na njegovu izvoru, smanjenjem uporabe i potrošnje plastike te rješavanjem pitanja onečišćenja rijeka, vodenih tokova i obala zbog bacanja otpada u okoliš, što se može drastično smanjiti na koordiniran način; traži da se bacanje snijega prikupljenog na ulicama i pločnicima izravno u ocean svede na najmanju moguću mjeru, posebno podupiranjem alternativnih metoda skupljanja snijega kad padne u iznimno velikim količinama;

39. naglašava da je nužno unaprijediti postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i kanalizacijske mreže kako bi se smanjio utjecaj na akvakulturu te morski i obalni okoliš općenito, a posebno rizik od onečišćenja proizvoda akvakulture;

40. naglašava da je ključno riješiti pitanje neprimjerenog gospodarenja otpadom na kopnu, prvenstveno neodgovarajuće odlaganje otpada u gradovima koji su sagrađeni uz obalu mora i rijeka te na otocima;

2021. ožujak 25

41. poziva Komisiju da podigne razinu osviještenosti subjekata u pomorskom sektoru u svim njihovim mogućim interakcijama s morskim okolišem, posebno kad se brodovi prodaju ili iznajmljuju;

42. apelira na države članice i regije da prikupljaju podatke, nadziru i poduzmu mjere kako bi se riješilo pitanje lošeg gospodarenja otpadom na kopnu, da očiste žarišta u rijekama i estuarijima gdje se nakupio morski otpad te da donesu mjere kako bi se spriječilo da morski otpad niti ne završi u okolišu; poziva na dodjelu dostatnih sredstava za čišćenje svih vrsta onečišćujućih tvari koje potječu od plastike;

43. podsjeća da programi za prikupljanje morskog otpada mogu obuhvaćati različite aktivnosti, kao što su prikupljanje morskog otpada u rijekama, estuarijima, zaljevima ili lukama, istraživačke aktivnosti i utvrđivanje žarišta na moru, a mogu ih provoditi ribari, civilno društvo i lokalne vlasti; ističe da bi programi prikupljanja trebali biti održivi, da je u okviru tih programa potrebno upotrebljavati odgovarajuću opremu za prikupljanje otpada i što je više moguće izbjegavati stvaranje dodatnih emisija, omogućiti suradnju s dionicima koji poznaju morske ekosustave i prije poduzimanja mjera napraviti stratešku identifikaciju otpada; ističe da se ti programi prikupljanja mogu provoditi ne samo u okviru programa financiranja EU-a, već i na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u državama članicama;

44. naglašava da je samo sedam država članica iskoristilo resurse u okviru trenutačnog EFPR-a za financiranje programa prikupljanja morskog otpada kao što je program „uklanjanja otpada” te da se većina mjera kojima se omogućuje utvrđivanje, prikupljanje i recikliranje morskog otpada sastoji od dobrovoljnih inicijativa i programa koje pokreću ribari, civilno društvo i lokalne vlasti;

45. naglašava da je za smanjenje otpada s ribarskih plovila potrebno poticati ribare da taj otpad donesu u postrojenja za recikliranje, među ostalim financijskim poticajima i programima nagrađivanja kako bi se poticale dobre prakse; stoga napominje da bi ribari trebali dobiti naknadu za prikupljanje izgubljenog ribolovnog alata i drugog morskog otpada ili barem imati pristup besplatnom zbrinjavanju otpada u lučkim objektima;

46. naglašava da bi ribarima trebao osigurati odgovarajuće osposobljavanje o pravilnom postupanju s morskim otpadom tijekom prikupljanja, iskrcaja, zbrinjavanja i uključivanja u reciklažni lanac kako bi se rizici za zdravlje i sigurnost sveli na najmanju mjeru;

47. naglašava da jačanje i širenje postojećih dobrih praksi obuhvaća i pojednostavljenje i racionalizaciju administrativnih postupaka za sva plovila koja sudjeluju u akcijama u sklopu kampanja za „uklanjanje otpada”, neovisno o njihovoj matičnoj luci ili veličini; stoga naglašava potrebu za usklađivanjem i pristupom koji bi bolje dopunjavao pravila o iskrcaju morskog otpada prikupljenog tijekom akcija „uklanjanja otpada” u lukama država članica;

48. stoga poziva Komisiju i države članice da podupru prikupljanje izgubljenog ribolovnog alata ili drugog morskog na moru koje provode ribari, a posebno plastike, promicanjem najboljih praksi, poticanjem dobrovoljnog sudjelovanja u inicijativama za prikupljanje morskog otpada i pružanjem potpore programima „uklanjanja otpada”; s tim u vezi apelira na države članice da uspostave „posebni fond za čišćenje mora”, kojim bi se upravljalo u okviru novog EFPRA-a ili drugih relevantnih proračunskih linija, kako bi se financirale sljedeće mjere: 1) prikupljanje morskog otpada na moru od strane ribara, 2) osiguravanje odgovarajuće infrastrukture za skladištenje otpada na plovilu i praćenje pasivno ulovljenog otpada, 3) poboljšanja osposobljavanja subjekata, 4) financiranje troškova obrade otpada i troškova u pogledu osoblja koje potrebno za funkcioniranje takvih programa kako bi se izbjeglo povećanje troškova za ribare koji u tome dobrovoljno sudjeluju i 5) ulaganja u luke kako bi se osigurali odgovarajući objekti za prihvat i skladištenje prikupljenog izgubljenog ribolovnog alata i morskog otpada;

49. poziva Komisiju da provede procjenu društvenog i ekonomskog doprinosa ribara u sklopu projekata „uklanjanja otpada” kako bi preciznije kvantificirala doprinos sektora ribarstva akcijama za čišća mora;

50. apelira na Komisiju da nadmaši ciljeve Direktive (EU) 2019/883, prouči i s ekonomskog stajališta kvantificira štetu koju morski antropogeni otpad nanosi okolišu te uspostavi „fond za morski otpad” za borbu protiv odbacivanja otpada u more, ublažavanje štete za ribarstvo te za zaštitu mora i oceana;

51. poziva Komisiju da apelira na države članice da osiguraju ispravno upravljanje i odgovarajuće zbrinjavanje slučajno izlovljenog otpada ili otpada pronađenog tijekom kampanja dobrovoljnog prikupljanja kako odgovornost i troškove u pogledu isporuke, gospodarenja i zbrinjavanja takvog otpada ne bi snosili ribari te da se izbjegne daljnja šteta za okoliš; u tom pogledu naglašava da je potrebno uspostaviti učinkovite sustave za prikupljanje i zbrinjavanje otpada te također osigurati primjerene lučke objekte za prihvat otpada;

52. naglašava da je morski otpad prekogranični problem i da bi radi veće učinkovitosti rješavanje pitanja morskog otpada trebao biti zajednički rad s trećim zemljama u Europi; snažno potiče Komisiju i države članice da zajedno sa svim obalnim državama pokrenu plan za uklanjanje onečišćenja Sredozemnog mora; poziva Komisiju da što prije stane na kraj izvozu otpada u treće zemlje;

53. poziva Komisiju da uspostavi mehanizam potpore za prikupljanje morskog otpada u najudaljenijim regijama, s obzirom na njihovu prirodnu izloženost kako bi im se osigurala infrastruktura za recikliranje prikupljenog otpada;

54. poziva Komisiju da u okviru pregovora o pristupanju EU-u, zahtjeva punu provedbu zakonodavstva o gospodarenju otpadom u zemljama kandidatkinjama, među ostalim uspostavom infrastrukture za integrirano gospodarenje otpadom.

Bolje razumjeti i ograničiti onečišćenje mikroplastikom i nanoplastikom

55. naglašava da je potrebno povećati znanje i javnu osviještenost o onečišćenju nanoplastikom i mikroplastikom te njegovim učincima na okoliš, temelj morskog prehrambenog lanca te u konačnici na ljudsko zdravlje, i da bi trebalo provesti daljnja istraživanja kako bi se bolje razumjelo takvo onečišćenje; naglašava da je potrebno znati više i da manjak javne osviještenosti može kod potrošača izazvati nepovjerenje u kvalitetu proizvoda ribarstva i akvakulture;

56. poziva Komisiju i države članice da potiču kampanje za podizanje razine osviještenosti o problemu onečišćenja mora plastikom i mikroplastikom i ističe da ta pojava često ima utjecaj i na ribare, posebno kad je riječ o mikroplastici;

57. pozdravlja pripremni rad Europske agencije za kemikalije (ECHA) na ograničavanju mikroplastike koja se namjerno dodaje u proizvode; poziva Komisiju da bude ambiciozna u praćenju tog prijedloga konkretnim i po potrebi pravnim mjerama, među ostalim istraživanjem problema sve veće prisutnosti nanoplastike i mikroplastike u hidrološkom ciklusu, posebno one koja je nenamjerno bačena u okoliš, te da predloži mjere za njezino postupno ukidanje;

58. poziva Komisiju da se pozabavi problemom gubitka i širenja mikroplastike u okolišu, kao što su plastične pelete, u cijelom lancu opskrbe, posebno tijekom kopnenog ili morskog prijevoza, te s povezanim rizicima od njezina ispuštanja;

o

o o

59. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.